

Éles Csaba

A tradíció kalandjai

*Lukács György
és a kulturális
örökség*

SENECA KIADÓ
1996

Tartalomjegyzék

Előszó	7
I. A PÁLYAKEZDÉSTŐL A MARXISTA	
TANULÓÉVEKIG	13
1. A tradíció a fiatal Lukács gondolatvilágában	13
a) A színikritikáktól a Drámakönyvig.	13
b) Kritikák és tanulmányok költőkről.	20
c) Művészetfilozófia és Regényelmélet	24
2. Párhuzamos tradícióképek: Lukács György és Fülep Lajos.	31
a) Eszmei tájékozási pontok.	31
b) Tradíció és modernség.	38
c) A magyar kulturális örökség – a tradíció a korabeli Magyarországon	44
3. Tradíció és munkásmozgalom (1918—1923).	51
a) Fordulópont egy fejlődésfolyamatban	51
b) A népbiztosságtól a „Történelem és osztálytudat”-ig	57
c) Lukács és Lunacsarszkij	65
II. HOSSZÚ ÚT EGY MARXISTA	
TRADÍCIÓ-ELMÉLETHEZ.	71
1. Marx és Lenin tanítványa.	71
a) Marxizmus és kontinuitás	71
b) Adaptáció és tehertétel.	75
c) A „nemzeti” és az „egyetemes” marxista dialektikájáról	81

2. Az 1918—1956 közötti időszak „csapdái”	87
a) A modern polgárság művészeti öröksége	87
b) A modern polgárság filozófiai öröksége	94
c) Hagyomány, jövőkép, demokrácia	103
3. Tradíció és irodalomelmélet	108
a) A realista irodalom hagyományai	108
b) A népiség és irodalmi öröksége	113
c) A tradíció funkciója az irodalmi alkotómunkában	117

III. A HAGYOMÁNYELMÉLET KITELJESÉDÉSE ÉS LEZÁRULÁSA

1. Lételmélet, ideológia, művészetfilozófia	125
a) A történelmi hagyomány mint ideológia	125
b) Holt és eleven művészeti örökség	135
c) Lukács György és Hauser Arnold	139
2. Örökség és alkotáselmélet	144
a) A maradandóság lehetőség-garanciái	144
b) A történelmi múlt művészi megformálása	148
c) Alkotói eredetiség és művészeti örökség	151
3. Az örökség és a befogadás problémái	156
a) A „Homérosz-paradoxon” és környéke	156
b) Lukács vagy/és Gadamer?	162
c) A népi és a tömegkultúra – mint recipiáló közegek	168